ZHODNOTENIE NÁVŠTEVNOSTI REGIÓNU NUTS II – VÝCHODNÉ SLOVENSKO V ROKOCH 2001 AŽ 2011

Anton Kasagrandá

Abstract

The main objective of this article is to characterize and compare number of visitors of the NUTS II – Eastern Slovakia (concretely region of Košice and Prešov) in years from 2001 to 2011. Characteristics will be provided and compared firstly on regional (this will also include characteristic of both of them together) and then on district level. We will compare number of visitors, overnight stays and length of their visit in selected area. In summary we will compare how much and how long usually visitors stays in area and if regions, which are standardized as “region with international importance” are also regions with biggest attendance.

Keywords: region NUTS II, Eastern Slovakia, overnight stays, visitors, length of stay

Úvod

Slovensko predstavuje z hľadiska cestovného ruchu veľmi zaujímavú a pestrú krajinu. Jeho morfológicky pestrý charakter ponúka rozličné možnosti pre rozvoj rôznych rekreačných aktivít. K tomu sa pridružujú priaznivé klimatické, hydrologické, biogeografické podmienky a kultúrohistorické pamätihodnosti, ktoré tvoria zo Slovenska turisticky atraktívnu krajinu (Kulla, 2000). Počty návštevníkov, ich prenocovaní a priemerná dĺžka pobytu patria medzi základné údaje, ktoré slúžia pre hodnotenie výkonnosti cestovného ruchu (ďalej „CR“) v jednotlivých regiónoch. CR ako hospodárske odvetvie sa v súčasnosti stáva podľa Čuku (2011) dokonca „globálnym fenoménom“. Aj u nás sa ním zaoberá viacero geografov (Čuka 2011, Krogmann 2007, 2006, 2005, Kulla 2011, 2007 a i.).

Cieľom príspevku je zhodnotiť, koľko návštevníkov sa rozhodlo pre región NUTS II – Východné Slovensko ako pre turistickú destináciu v rokoch 2001 až 2011. Pre potreby analýzy počtu návštevníkov, počtu prenocovaní a priemernej dĺžky pobytov sú vstupnými dátami údaje na úrovni okresov z databázy RegDat zo Štatistického úradu SR (ďalej „ŠÚ SR“) za roky 2001 až 2011, ktoré hovoria o počtoch ubytovaných v hromadných ubytovacích zariadeniach, ktorými sú v zmysle metodiky ŠÚ SR prioritne hotely, penzióny, turistické ubytovne, kempingy, apartmánové domy a pod.

Definícia základných pojmov

Pre geografov je pravdepodobne najvýstižnejšia definícia CR od Mariota (1983), podľa ktorého je „spoločenskou aktivitou, ktorá podmieňuje premiestňovanie obyvateľstva do častí krajinskej sféry, charakterizovaných interakciami krajinných prvkov, schopnými vyvolať dočasnú zmenu miesta pobytu.“ Mariot (1983) zdôrazňuje, že „jestvovanie vzájomne pospájaných podnetov pre mimoriadny rozvoj CR vplýva na mnohotvárnosť foriem jeho výskytu, čo sťažuje možnosti vytvoriť všeobecnú a všestranne vyčerpávajúcu definíciu CR.“ Podľa ďalšieho geografa Čuku (2011) je CR „dočasný pobyt mimo miesta trvalého bydliska za účelom obnovy duševných a fyzických zdrojov človeka alebo za účelom naplňovania jeho duševných a telesných potrieb s podmienkou, že pobyt nie je spojený so získavaním finančných prostriedkov a je v súlade s morálnymi a etickými hodnotami“. Táto aktivita sa zo zásady uskutočňuje v území, resp. regióne. Smith (1992, in Kučerová, 1999) definuje región CR ako „ucelené územie na zemskom povrchu, ktoré bolo explicitne vymedzené výskumníkom, plánovačom alebo štátnou správou vzhľadom na to, aký vzťah má toto územie k niektorým aspektom plánovania, rozvoja a analýzy CR.“ Inskeep (1991, in Kučerová, 1999) uvádza, že regióny CR sú „logické geografické a plánovacie jednotky, ktoré sa vyberajú na základe významných atraktivít a tomu zodpovedajúcich aktivít CR, dobrej dopravnej dostupnosti alebo na základe vhodného potenciálu na rozvoj dopravnej infraštruktúry, integrovaného vnútorného dopravného systému a na základe vhodných území na rozvoj zariadení CR.“

Členenia CR podľa dĺžky pobytu účastníkov

Mariot (1983) podľa dĺžky pobytu rozlišuje dva typy CR. Dlhodobý, s viac ako tromi dňami pobytu jeho účastníkov, a krátkodobý CR, s menej ako tromi dňami pobytu účastníkov. Dlhodobý CR môže mať charakter dlhodobého putovného alebo dlhodobého pobytového CR, kým krátkodobý môže mať charakter vikendového alebo každodenného CR. Kopšo a kol. (1987) vyčlenil z časového aspektu rekreáciu a CR do troch kategórií - každodenná popracovná rekreácia (trvajúca menej ako 24 hodín), rekreácia koncom týždňa (vikendová – do troch dní) a dlhodobá alebo dovolenková rekreácia (viac ako tri dni).

Podľa Nemčanského (1999) môžeme z pohľadu dĺžky pobytu špecifikovať i účastníkov CR a to do týchto skupín: turista na dovolenke (holidaymaker; zotráva na danom mieste viac než 3 dni), krátkodobo pobývajúci turista (short-term tourist; dĺžka pobytu neprekročí 3 dni, ale je v mieste viac než 24 hodín a aspoň raz tu prenocuje) výletník (excursionist, sameday visitor; t. j. osoba, ktorá cestuje do inej krajiny, než v ktorej má svoje obvyklé bydlisko a bežné životné prostredie na dobu kratšiu než 24 hodín bez toho, aby v navštívenej krajine prenocovala, pričom hlavný účel cesty je iný ako vykonávanie zárobkovej činnosti v navštívenej

krajine. V domácom CR je to osoba trvalo usídlená v krajine, ktorá cestuje do odlišného miesta od trvalého bydliska a bežného životného prostredia na dobu kratšiu než 24 hodín, bez toho, aby v navštívenom mieste prenočovala, pričom hlavný účel jej cesty je iný než vykonávanie zárobkovej činnosti v navštívenom mieste).

Vymedzenie územia a jeho poloha v rámci regionalizácie regiónov CR

V regióne NUTS II – Východné Slovensko podľa ŠÚ SR (2013) žije v roku 2012 spolu 1 608 797 obyvateľov. Rozloha územia je 15 728 km² a priemerná hustota obyvateľstva 102 obyv./km². Región je tvorený dvomi VÚC (Prešovským a Košickým samosprávnym krajom), 24 okresmi (mapa 1) a 1 106 obcami (z toho 40 miest). Severnú hranicu územia tvorí štátna hranica s Poľskom. Východnú od severu na juh kopíruje štátna hranica s Ukrajinou. Z juhu je to štátna hranica s Maďarskom a západnú tvorí región NUTS II – Stredné Slovensko – konkrétne Žilinský a Banskobystrický kraj (mapa 1).

Turisticky najatraktívnejšia časť záujmového územia, konkrétne severné územia okresov Poprad a Kežmarok sú budované Tatrami. Tie sú súčasne (spolu s Bratislavou a Nízkymi Tatrami) našim najnavštevovanejším územím. Najmä okres Poprad je každoročne navštevovaný turistami zo zahraničia (najmä z Česka, Poľka, Ruska a pod.). Zaznamenávame tu rozmach a dobudovanie infraštruktúry CR. Súkromní podnikatelia tu vo veľkom zvyšujú ponuku ubytovacích kapacít, ponuku služieb a produktov CR, snažia sa budovať marketingovú značku územia a pod.

Rovnako nesmieme opomenúť územie Slovenského raja (okresy Spišská Nová Ves a Poprad), či ostatné, turisticky atraktívne celky ako Slanské vrchy (okresy Košice - okolie, Vranov nad Topľou, Prešov, Trebišov), Slovenský kras (okresy Košice – okolie, Rožňava), Volovské vrchy a i. Pre kúpeľný CR sú významné aj mestá Bardejov a Vyšné Ružbachy (okres Stará Ľubovňa). Pre potreby letného turizmu sú to najmä vodné nádrže Veľká Domaša (okresy Vranov nad Topľou a Stropkov) a Zemplínska šírava v okrese Michalovce (tej sa detailne venoval vo svojom príspevku Kulla, 2011). Rovnako významný je i mestský turizmus, hlavne v kultúrnych centrách ako sú Košice (Európske hlavné mesto kultúry 2013), Prešov, Poprad, či v minulosti veľmi významné mestá Levoča, Spišská Nová Ves, Bardejov, či Stará Ľubovňa, Krásnohorské Podhradie neďaleko Rožňavy a i. (v niektorých z nich nájdeme pamiatky zoznamu UNESCO).

Regióny CR môžeme vyčleniť na základe viacerých delení (Čuka 2011, Mariot 1983, Plesník 2007, Weiss a kol. 2005, a pod.). V príspevku budeme vychádzať z Regionalizácie cestovného ruchu v Slovenskej republike (Weiss a kol., 2005). Tá vyčlenila na Slovensku 21 regiónov CR. Územie regiónu NUTS II – Východné Slovensko je tvorené siedmimi takýmito regiónmi (mapa 1). Sú to Gemerský (do nami vymedzeného územia zasahuje jeho časť), Spišský, Šarišský,

Tatranský, Košický, Hornozemplínsky a Dolnozemplínsky región. Pri týchto regiónoch ďalej rozlišujeme „kategorizáciu regiónov podľa významu“. Medzinárodný význam majú Tatranský a Spišský región CR.

Mapa 1: Región NUTS II – Východné Slovensko v rámci regionalizácie CR

Map 1: Region NUTS II – Eastern Slovakia within the regionalization of tourism

Zdroj: Weiss a kol., 2005 – upravil Kasagrand by ArcGIS 9.3

Národným významom pre CR disponujú Gemerský, Šarišský a Košický región. Dolnozemplínsky a Hornozemplínsky región disponujú významom nadregionálnym (mapa 1). Rozlohou najväčšia časť územia má národný význam.

Analýza návštevnosti na úrovni štatistických jednotiek NUTS II a NUTS III v rokoch 2001 až 2011

Návštevnosť regiónu NUTS II – Východné Slovensko sa v sledovanom období desiatich rokov (2001 až 2011) pohybovala v rozpätí 877 562 (najmenšia hodnota z roku 2009) až 1 092 997 návštevníkov (najvyššia hodnota z roku 2008). Hranica jedného milióna návštevníkov bola preknaná 3 krát – v rokoch 2002, 2007 a 2008 (graf 1). Naopak, ich počet nepresiahol hranicu ani 900 tisíc v rokoch 2004, 2009 a 2010. Vo všeobecnosti môžeme sledovať dve „vývojové krivky“ návštevnosti. Prvý významný vrchol bol zaznamenaný v roku 2002. Od tohto roku zaznamenávame pokles na minimum v roku 2004 (graf 1), od ktorého opäť rastie až po rok 2008, kedy zaznamenávame absolútne maximum v rámci sledovaného časového obdobia. Od roku 2009 sa začínajú prejavovať dopady hospodárskej krízy (ako i iných vplyvov, napr. prijatie Eura a pod.) a dochádza opätovne k jej výraznému poklesu.

Graf 1: Počet návštevníkov v regióne NUTS II – Východné Slovensko v rokoch 2001 až 2011

Graph 1: Number of visitors in region NUTS II – Eastern Slovakia in years 2001 – 2011

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2013 databáza RegDat

Priebeh „vývojovej krivky návštevnosti“ je v oboch krajoch obdobný ako v regióne NUTS II – Východné Slovensko. Dosahuje dva významnejšie vrcholy (roky 2002 a 2008), po ktorých nasleduje relatívne významný pokles (roky 2003 a

2009) a následne opätovný nárast. Na najväčší medziročný pokles medzi rokmi 2008 a 2009 výrazne vplýva hospodárska kríza. Tá síce začala v roku 2008, no na našom území sa výrazne prejavuje od roku 2009. Druhým relevantným argumentom je prijatie Eura, ktoré pre návštevníkov z krajín ako Poľsko, Česká republika, či Maďarsko a pod. znamená výrazné zvýšenie cien a s ním spojený znížený záujem o návštevu krajiny. Na výrazný pokles v roku 2004 vplýva pravdepodobne otvorenie hraníc a zjednodušený pohyb obyvateľstva. Ten významne ovplyvňuje najmä možnosti pohybu domácich návštevníkov spojený s ich odchodom za dovolenkou do ostatných krajín členských krajín EÚ (významne ovplyvnenú voľným pohybom osôb), respektíve zahraničia vôbec.

Na prvý pohľad je badateľný rozdiel medzi počtami prenocovaní na úrovni krajov (graf 2). Pri analýze počtu prenocovaní na úrovni NUTS II dosahuje Košický kraj od 18% (v roku 2001) až po 25% (rok 2008) z ich celkového podielu (graf 1). Z hľadiska návštevnosti vykazuje výrazne vyššie hodnoty Prešovský ako Košický kraj. Tento fakt odôvodňujeme väčším potenciálom územia pre CR (najmä prítomnosťou Tatier, ktoré disponujú medzinárodným významom). Pri analýze medziročných chodov vidíme, že najviac prenocovaní (graf 2) bolo v regióne v roku 2002 (3 867 616 krát, z toho 3 051 652 krát v Prešovskom a 815 964 krát v Košickom kraji). Naopak, najmenej prenocovaní sme zaznamenali v roku 2010 (2 643 125 krát, z toho 2 024 817 krát v Prešovskom a 618 308 krát v Košickom kraji).

Graf 2: Počet prenocovaní v regióne NUTS II – Východné Slovensko v rokoch 2001 až 2011

Graph 2: Number of overnight stays in region NUTS II – Eastern Slovakia in years 2001 – 2011

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2013 databáza RegDat

Priemerná dĺžka pobytu v regióne NUTS II – Východné Slovensko zaznamenáva postupný pokles svojich hodnôt. Za sledované obdobie sa skrátila približne o 0,8 dňa (z 3,7 dňa v roku 2001 na 2,9 v roku 2011). Najvyšší pokles sme zaznamenali medzi rokmi 2004 a 2005, asi o 0,3 dňa (RegDat, 2013). Vo všeobecnosti však v medziročných chodoch nedochádza k výrazným rozdielom, ale k pozvoľnému a postupnému poklesu (graf 3).

Graf 3: Priemerná dĺžka pobytu návštevníka v regióne NUTS II – Východné Slovensko v rokoch 2001 až 2011

Graph 3: Average length of stay of visitors in region NUTS II – Eastern Slovakia in years 2001 – 2011

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2013 databáza RegDat

Na úrovni krajov sledujeme jednoznačne väčšiu priemernú dĺžku pobytu v Prešovskom ako v Košickom kraji (v každom sledovanom roku je to o viac ako jeden deň). Na zmenu priemerných dĺžok pobytov má významný vplyv najmä forma CR. Spolu s ňou je to všeobecný trend organizovať viac, ale súčasne kratších dovolení. V Prešovskom kraji sa jedná hlavne o vysokohorskú turistiku, kúpeľníctvo, pobytovú rekreáciu zameranú na oddych, relax a pod., ktorá býva zväčša viacdňová. Naopak, pre Košický kraj je typická hlavne poznávacia rekreácia (historické mesto Košice, Spišská Nová Ves, Krásnohorské Podhradie a pod.), prípadne víkendová letná rekreácia. Tieto typy CR bývajú kratšie ako tri dni.

V oboch však zaznamenávame pokles priemernej dĺžky pobytu. Ten je výraznejší v Prešovskom (z maxima 4,2 dňa v roku 2001 na minimum 3,3 dňa v roku 2011), ako v Košickom kraji (rovnako z maxima 2,5 dňa v roku 2001 na minimum 2,1 dňa v roku 2011) (RegDat, 2013). Krivka priemernej dĺžky pobytu (graf 3) je reprezentovaná jedným maximom (v roku 2003) a odvtedy pozvoľným poklesom.

Analýza návštevnosti územia na úrovni okresov v rokoch 2001 až 2011

Pri analýze návštevnosti zisťujeme, že najvyššie hodnoty vykazuje okres Poprad (počty návštevníkov sa pohybujú v rozmedzí 359 883 návštevníkov v roku 2009 až po 493 462 v roku 2002, tab. 1). Nasledujú okresy mesta Košice, Spišskej Novej Vsi, Kežmarku, Bardejova, Popradu, Michaloviec a Starej Ľubovne. Na opačnej strane sa nachádzajú okresy, ktorých počty návštevníkov sú mnohonásobne nižšie (v niektorých prípadoch až viac ako stonásobne). Myslíme najmä okresy Medzilaborce, Sobrance, Stropkov, Snina, Svidník a Trebišov (tab. 1).

Najvyššie hodnoty v počtoch prenocovaní na úrovni okresov (tab. 2) zaznamenávame v okrese Poprad (pohybujú sa v rozpätí 1 227 690 v roku 2009 až 1 995 042 v roku 2002). Žiadny z ostatných okresov NUTS II – Východné Slovensko pri analýze počtu prenocovaní nedosahuje tak vysoké hodnoty. Druhou skupinou okresov, s relatívne vysokými hodnotami počtov prenocovaní (v rozpätí 385 824 až 86 020 prenocovaní/rok) sú okresy Bardejov, Stará Ľubovňa, Kežmarok, Michalovce, Spišská Nová Ves, prípadne Košice I. (tab. 2). Každý z nich disponuje, z pohľadu potenciálu pre CR, určitou významnou atraktivitou. Naopak, medzi okresy s najmenšími počtami prenocovaní zaradíme tie, v ktorých bolo zaznamenaných menej ako 20 000 prenocovaní za rok (tab. 2). Patria sem okresy Stropkov, Svidník, Medzilaborce, Snina a Sobrance. Tieto sú charakteristické tým, že nedisponujú vysokým potenciálom pre CR (prípadne sú zaujímavé pre veľmi úzku skupinu potenciálnych návštevníkov).

Priemerná dĺžka pobytu je najvyššia v okrese Bardejov (tab. 3). Je tomu tak vďaka forme CR, ktorá je pre okres typická - kúpeľníctvom. Dosahuje tu hodnoty od 9,4 dňa (v roku 2001) po 6,1 dňa (v roku 2006). V ňom zaznamenávame kolísavý vývoj priemernej dĺžky pobytu, ktorý však v sledovanom období neklesol pod hranicu 6 dní. Obdobne je tomu tak v okrese Stará Ľubovňa, kde sa návštevníci zdržiavajú viac ako 4 dni (od 6,3 dňa v roku 2001, po minimum 4,7 dňa v roku 2005), pravdepodobne vďaka kúpeľom vo Vyšných Ružbachoch. Priemerná dĺžka pobytu vyššia ako 3 dni (počas celého sledovaného obdobia) je ešte v okrese Poprad (od 4,1 dňa v roku 2001 po 3,2 dňa v roku 2011), prípadne čiastočne aj v okrese Kežmarok (od 3,5 dňa v roku 2001 po 2,6 dňa v roku 2009), v ktorom dominuje dlhodobá oddychová rekreácia (klimatické kúpele v Tatrách, aquaparky a pod.), turistika, či poznávací CR. Zaujímavý je viac ako dvojnásobný nárast priemernej dĺžky pobytu v okrese Medzilaborce (z 2,6 dňa v roku 2001 na 6,2 v roku 2011). Ten je však v medziročných chodoch veľmi kolísavý (tab. 3). Tento patrí medzi najmenej navštevované z celého územia a i nízke zmeny hodnôt teda môžu vykazovať výrazné odchýlky. Pozitívny trend tiež zaznamenávame v okrese Prešov (tu sa zvýšila priemerná dĺžka pobytu návštevy z 1,7 dňa v roku 2001 na maximum 2,5 dňa v roku 2005). Okres Prešov si vďaka rozšírenej ponuke služieb, marketingu a pod., dokáže svojich návštevníkov udržať dlhšie takmer o deň.

Záver

V príspevku sme analyzovali počet návštevníkov, ich prenocovaní a priemerné dĺžky ich pobytov v regióne NUTS II – Východné Slovensko. Pre porovnanie sme si zvolili obdobie rokov 2001 až 2011. V rámci sledovaného časového obdobia sme sa snažili zistiť akým smerom sa CR východného Slovenska ubera. Zistili sme, že sa postupne skracuje dĺžka pobytu návštevníkov. Celkový počet návštevníkov sa však od roku 2009, kedy sme zaznamenali výrazný medziročný pokles, zvyšuje. Tento ukazovateľ však nementí fakt, že z regiónu sa postupne stáva tzv. „tranzitný región“, keďže priemerné dĺžky pobytov účastníkov sú menšie ako tri dni. Tie sa skracujú i napriek prítomnosti kúpeľov v Bardejove, Smokovci a Vyšných Ružbachoch. Jednoznačne najnavštevovanejší je okres Poprad. V niekoľkých sledovaných rokoch bola jeho návštevnosť dokonca vyššia ako celého ostatného regiónu NUTS II – Východné Slovensko. Relatívne navštevované sú okresy Spišská Nová Ves, Kežmarok, Bardejov, Michalovce, Stará Ľubovňa, Prešov a mesto Košice. Naopak, až viac ako stonásobne menej návštevníkov ako do okresu Poprad sa príde pozrieť do okresov Medzilaborce, Svidník, Sobrance, Stropkov a Snina. Dôvodom, prečo je tomu tak sme sa zaoberali v samotnom príspevku.

Pri vymedzení územia do regiónov CR od Weiss a kol. (2005) podľa „atraktívnosti“ zisťujeme, že najnavštevovanejšie sú práve regióny z kategórie s „medzinárodným významom“. Rovnako platí, že najmenej navštevované územia sú tie „s regionálnym významom“.

Na záver by sme radi pripomenuli, že pre potreby dostupnosti štatistických údajov sme územie porovnávali na úrovni administratívnych jednotiek (od okresov po kraje a NUTS II).

Podakovanie

Príspevok bol spracovaný v rámci riešenia projektu VEGA 1/1143/12 Regióny: vývoj, transformácia a regionálna diferenciácia.

Literatúra

- ČUKA, P. 2011. *Základy teórie, metodológie a regionalizácie cestovného ruchu*. Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity v Prešove. 93 s. ISBN 978-80-555-0471-1.
- DATABÁZA REGIONÁLNEJ ŠTATISTIKY (RegDat). In Štatistický úrad SR [online]. 2013. [cit. 2013-10-26]. Dostupné na internete: <http://pxweb.statistics.sk/pxwebslovak/index.htm>
- KOPŠO, E. a kol. 1987. *Zemepis cestovného ruchu*. 2. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1987. 446 s. ISBN 067-478-87.

- KROGMANN, A. 2007. Religiózný cestovný ruch v Nitre a jeho špecifiká. In *Geographia Cassoviensis*. ISSN 1337-6748, 2007, roč. 1, č. 1, s. 103-106.
- KROGMANN, A. 2006. Problematika kultúrno-správnych predpokladov a ich delimitácie v geografickej literatúre. In *GEO Information* 3. ISSN 1336-7234, s. 44-52.
- KROGMANN, A. 2005. *Aktuálne možnosti využitia územia Nitrianskeho kraja z hľadiska cestovného ruchu*. 1. vyd. Nitra : UKF, 2005. 218 s. ISBN 80-8050-888-7.
- KUČEROVÁ, J. 1999. *Trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 1999. 83 s. ISBN 80-805-5307-6.
- KULLA, M. 2011. Vybrané aspekty cestovného ruchu na Zemplínskej Šírave. In *Geographia Cassoviensis*. ISSN 1337-6748, 2011, roč. 5., č. 1, s. 73-78.
- KULLA, M. 2007. Charakteristika vybraných foriem cestovného ruchu v meste Košice a v jeho zázemí. In *Geographia Cassoviensis*. ISSN 1337-6748, 2007, č. 1. s. 107-112.
- KULLA, M. 2000. Kategorizácia lyžiarskych stredísk Žilinského kraja. In *Geografické štúdie*. ISSN 1337-9445, 2000, s. 179-184.
- MARIOT, P. 1983. *Geografia cestovného ruchu*. 1.vyd. Bratislava : Slovenská akadémia vied, 1983. 252 s.
- MESTSKÁ A OBECNÁ ŠTATISTIKA (MOŠ). In Štatistický úrad SR [online]. 2012. [cit. 2012-10-26]. Dostupné na internete: <http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>
- NEMČANSKÝ, M. 1999. *Odvětví cestovního ruchu, vybrané kapitoly I. díl*. 1. vyd. Opava: Slezská univerzita, 1999. 278 s. ISBN 80-7248-034-0.
- PLESNÍK, P. 2007. *Vymedzenie a ocenenie regiónov cestovného ruchu*. Bratislava: Ekonóm, 2007. ISBN 978-80-225-2476-6.
- WEISS, P. a kol. 2005. *Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike*. Bratislava: Ministerstvo Hospodárstva SR (Odbor Cestovného ruchu), 2005. 90 s.

EVALUATION OF TOURIST ATTENDANCE OF REGION NUTS II – EASTERN SLOVAKIA IN YEARS 2001 AND 2011

Summary

This paper analyzed the number of visitors, overnight stays and the average length of their stays in the NUTS II – Eastern Slovakia. Therefore, for comparison were chosen the ten-year period (from 2001 to 2011). We tried to figure out what direction of the Tourism of Eastern Slovakia is taking. Firstly, we found that the length of stay (of visitors) is gradually reduces. However, the total number of visitors (since 2009) is increasing. Secondly, region is gradually becoming "transit region", whereas the average length of stay of participants are less than three days.

The most visited district is Poprad. Relatively popular districts are Spisšská Nová Ves, Kežmarok, Bardejov, Michalovce, Stará Ľubovňa, Prešov and Košice. Conversely, more than a hundred times fewer visitors than in the district Poprad is recorded in districts Medzilaborce, Svidník, Sobrance, Stropkov and Snina. Considerations that affect the distribution of visiting we addressed in previous chapters.

RNDr. Anton Kasagrandá

Katedra regionálnej geografie, ochrany a plánovania krajiny

Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave

Mlynská dolina B-1, 842 15 Bratislava

E-mail: kasagrandá@fns.uniba.sk

Tab. 1: Počet návštevníkov v regióne NUTS II – Východné Slovensko v rokoch 2001 až 2011

Table 1: Number of visitors in region NUTS II – Eastern Slovakia in years 2001 – 2011

okres	rok										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stará Ľubovňa	33 122	31 912	30 684	25 953	34 190	36 693	38 266	43 850	30 157	30 000	33 009
Stropkov	3 151	2 759	2 113	1 917	1 850	1 876	3 504	4 679	2 494	4 797	1 745
Svidník	5 526	-	-	3 101	3 117	3 442	2 684	3 858	1 928	2 896	2 120
Vranov nad Topľou	6 247	10 052	9 329	10 489	10 792	8 812	11 404	14 023	11 908	16 718	14 803
Bardejov	41 076	45 103	45 918	41 242	39 504	45 620	44 534	43 449	36 363	34 031	32 315
Humenné	21 074	17 995	17 435	12 602	8 487	5 891	7 641	15 787	16 098	16 030	12 904
Kežmarok	60 210	63 381	55 734	44 762	45 553	44 932	52 916	61 583	44 493	50 964	55 103
Levoča	17 904	15 117	15 957	14 352	14 024	15 100	16 818	20 200	13 437	11 266	10 772
Medzilaborce	367	-	-	476	1 253	1 442	2 041	2 919	2 882	2 163	1 685
Poprad	447053	493462	448084	397224	399894	416589	448170	446579	359883	376108	390185
Prešov	46 313	44 403	42 970	43 221	50 559	49 927	55 384	62 227	53 798	53 743	49 827
Sabinov	11 063	12 274	12 392	9 827	9 013	12 989	10 793	10 412	7 997	8 730	8 445
Snina	2 491	3 731	2 778	3 348	2 796	3 755	5 260	6 485	5 009	4 217	5 557
Spišská Nová Ves	38 739	75 912	58 097	66 220	66 253	71 551	59 521	72 537	58 538	51 062	63 094
Trebišov	7 314	8 560	8 018	6 899	6 976	8 937	13 974	22 143	22 833	17 392	17 423
Gelnica	11 561	9 822	9 776	10 392	8 640	9 036	8 897	7 935	4 689	1 508	1 440
Košice I	66 822	62 073	58 373	60 361	71 446	73 431	76 361	78 432	70 859	89 263	91 825
Košice II	24 339	26 137	23 769	18 486	22 430	22 878	19 989	19 232	12 880	12 258	13 101
Košice III	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Košice IV	24 594	31 981	31 186	30 258	31 236	33 518	40 722	44 094	31 811	33 667	24 600
Košice - okolie	23 689	24 386	24 065	24 152	21 620	18 720	17 965	23 904	21 469	19 170	24 205
Michalovce	45 403	51 670	50 341	37 103	38 909	39 372	50 990	49 052	39 273	33 732	32 794
Rožňava	20 869	29 624	29 998	30 495	26 876	27 100	31 940	38 507	27 236	22 473	20 461
Sobrance	1 233	691	844	1 148	1 366	1 427	1 415	1 110	1 527	680	492

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2013 databáza RegDat – upravené

Tab. 2: Počet prenocovaní v regióne NUTS II – Východné Slovensko v rokoch 2001 až 2011

Table 2: Number of overnight stays in region NUTS II – Eastern Slovakia in years 2001 – 2011

okres	rok										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stará Ľubovňa	207417	201884	203066	167046	160173	185951	200490	214486	152434	149777	159209
Stropkov	15 245	11 055	10 809	9 470	8 373	8 743	14 536	19 158	7 095	11 116	5 033
Svidník	10 247	-	-	6 629	7 432	8 029	6 703	8 250	3 926	7 150	5 521
Vranov nad Topľou	19 187	27 199	30 172	29 081	24 307	20 233	25 185	32 313	28 537	38 245	36 723
Bardejov	385824	384215	379846	301772	253172	277575	274679	289190	239905	236841	228565
Humenné	44 592	50 542	51 763	38 185	29 055	27 943	15 843	37 021	44 127	44 610	29 247
Kežmarok	213108	201797	185472	148262	147807	138610	147745	166254	116128	136268	154968
Levoča	42 895	31 973	32 109	27 146	31 791	31 265	35 816	39 473	28 387	23 842	19 668
Medzilaborce	970	-	-	1 028	4 053	5 089	6 102	8 697	14 906	7 960	10 373
Poprad	1 839 199	1 995 042	1 808 431	1 503 224	1 363 353	1 398 017	1 449 790	1 440 302	1 227 690	1 230 502	1 231 150
Prešov	77 792	76 547	80 553	82 373	100200	111965	137573	146314	113839	105064	110676
Sabinov	40 179	45 933	40 760	35 547	33 308	42 486	30 978	28 318	20 591	24 489	22 891
Snina	7 424	12 190	6 754	6 901	7 104	9 186	11 825	17 801	10 712	8 953	13 558
Spišská Nová Ves	117372	205898	165475	181653	188592	194639	177503	192381	147545	125092	141170
Trebišov	17 701	21 520	23 039	16 937	13 861	17 177	27 847	46 824	48 001	33 610	35 615
Gelnica	45 277	33 384	34 656	35 877	25 839	26 771	24 404	19 671	11 440	4 198	4 563
Košice I	116995	108089	95 198	99 327	113834	130565	134789	143659	127611	169223	180848
Košice II	46 564	46 894	40 394	37 283	43 598	42 883	44 950	62 791	36 489	34 499	31 244
Košice III	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Košice IV	38 320	48 402	48 866	45 810	49 395	53 138	65 724	76 775	56 078	58 938	42 141
Košice - okolie	72 561	66 660	68 274	64 935	63 028	50 354	43 239	65 703	60 144	50 980	54 346
Michalovce	143876	189699	181959	123265	132523	105244	131381	126369	111951	94 267	86 020
Rožňava	62 189	93 960	83 981	77 967	61 614	66 107	73 655	88 955	60 148	46 387	43 736
Sobrance	3 155	1 458	1 882	2 133	2 702	2 826	3 399	1 896	2 599	1 114	720

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2013 databáza RegDat – upravené

Tab. 3: Priemerná dĺžka pobytov v regióne NUTS II – Východné Slovensko v rokoch 2001 až 2011

Table 3: Average length of stays in region NUTS II – Eastern Slovakia in years 2001 – 2011

okres	rok										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stará Ľubovňa	6,3	6,3	6,6	6,4	4,7	5,1	5,2	4,9	5,1	5,0	4,8
Stropkov	4,8	4,0	5,1	4,9	4,5	4,7	4,1	4,1	2,8	2,3	2,9
Svidník	1,9	-	-	2,1	2,4	2,3	2,5	2,1	2,0	2,5	2,6
Vranov nad Topľou	3,1	2,7	3,2	2,8	2,3	2,3	2,2	2,3	2,4	2,3	2,5
Bardejov	9,4	8,5	8,3	7,3	6,4	6,1	6,2	6,7	6,6	7,0	7,1
Humenné	2,1	2,8	3,0	3,0	3,4	4,7	2,1	2,3	2,7	2,8	2,3
Kežmarok	3,5	3,2	3,3	3,3	3,2	3,1	2,8	2,7	2,6	2,7	2,8
Levoča	2,4	2,1	2,0	1,9	2,3	2,1	2,1	2,0	2,1	2,1	1,8
Medzilaborce	2,6	-	-	2,2	3,2	3,5	3,0	3,0	5,2	3,7	6,2
Poprad	4,1	4,0	4,0	3,8	3,4	3,4	3,2	3,2	3,4	3,3	3,2
Prešov	1,7	1,7	1,9	1,9	2,0	2,2	2,5	2,4	2,1	2,0	2,2
Sabinov	3,6	3,7	3,3	3,6	3,7	3,3	2,9	2,7	2,6	2,8	2,7
Snina	3,0	3,3	2,4	2,1	2,5	2,4	2,2	2,7	2,1	2,1	2,4
Spišská Nová Ves	3,0	2,7	2,8	2,7	2,8	2,7	3,0	2,7	2,5	2,4	2,2
Trebišov	2,4	2,5	2,9	2,5	2,0	1,9	2,0	2,1	2,1	1,9	2,0
Gelnica	3,9	3,4	3,5	3,5	3,0	3,0	2,7	2,5	2,4	2,8	3,2
Košice I	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6	1,8	1,8	1,8	1,8	1,9	2,0
Košice II	1,9	1,8	1,7	2,0	1,9	1,9	2,2	3,3	2,8	2,8	2,4
Košice III	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Košice IV	1,6	1,5	1,6	1,5	1,6	1,6	1,6	1,7	1,8	1,8	1,7
Košice - okolie	3,1	2,7	2,8	2,7	2,9	2,7	2,4	2,7	2,8	2,7	2,2
Michalovce	3,2	3,7	3,6	3,3	3,4	2,7	2,6	2,6	2,9	2,8	2,6
Rožňava	3,0	3,2	2,8	2,6	2,3	2,4	2,3	2,3	2,2	2,1	2,1
Sobrance	2,6	2,1	2,2	1,9	2,0	2,0	2,4	1,7	1,7	1,6	1,5

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2013 databáza RegDat – upravené